

AVLI GELLI NOCTES ATTICAE: PRAEFATIO

I. ... iucundiora alia reperiri queunt, ad hoc **ut liberis quoque meis** partae istiusmodi **remissiones essent**, quando animus eorum interstitutione aliqua negotiorum data laxari indulgerique potuisset.

II. Vsi autem sumus **ordine rerum fortuito**, quem antea **in excerpto*** feceramus. Nam proinde ut librum quemque in manus ceperam seu Graecum seu Latinum vel quid memoratu dignum audieram, ita quae libitum erat, cuius generis cumque erant, **indistincte atque promise annotabam** eaque mihi ad subsidium memoriae quasi quoddam **litterarum penus recondebam**, ut, quando usus venisset aut rei aut verbi, cuius me repens forte oblivio tenuisset, et libri, ex quibus ea sumpseram, non adessent, facile inde nobis inventu atque depromptu foret.

III. Facta igitur est **in his quoque commentariis** eadem rerum disparilitas, quae fuit in illis annotationibus pristinis, quas **breviter et indigeste* et incondite ex auditionibus lectionibusque variis** feceramus.

IV. Sed quoniam longinquis per hiemem noctibus in agro, sicuti dixi, terrae Atticae **commentationes** hasce ludere ac facere exorsi sumus, idcirco eas **inscripsimus** noctium esse Atticarum nihil imitati festivitates **inscriptionum**, quas plerique alii **utriusque linguae scriptores** in id genus libris fecerunt.

V. Nam quia variam et miscellam et quasi confusaneam doctrinam conquisiverant, eo **titulos** quoque ad eam sententiam exquisitissimos indiderunt.

VI. Namque alii Musarum inscripserunt, alii silvarum, ille péplon [...]

VIII. Est qui memoriales **titulum** fecerit, est qui pragmatiká et párerga et didaskaliká, est item qui historiae naturalis, est qui pantodapès historías, est praeterea qui pratum, est itidem qui pankarpon est, qui topon scripserit [...]

X. Nos vero, ut captus noster est, **incuriose et inmediate ac prope etiam subrustice** ex ipso loco ac tempore hibernarum vigiliarum **Atticas noctes inscripsimus** tantum ceteris omnibus in ipsius quoque **inscriptionis** laude cedentes, quantum cessimus in cura et elegantia **scriptionis**.

XI. Sed ne consilium quidem in excerptendis notandisque rebus idem mihi, quod plerisque illis, fuit. Namque illi omnes et eorum maxime Graeci multa et varia lectitantes, in quas res cumque inciderant, "alba" ut dicitur "linea"* **sine cura discriminis solam copiam** sectati converrebant, quibus in legendis ante animus senio ac taedio languebit, quam unum alterumve reppererit, **quod sit aut voluptati legere aut cultui legisse aut usui meminisse**.

XII. Ego vero, cum illud Ephesii viri summe nobilis verbum cordi haberem, quod profecto ita est: polymathíe nóon ou didáskei (πολυμαθίη νόον οὐ διδάσκει), ipse quidem volvendis transeundisque multis admodum voluminibus per omnia semper **negotiorum** intervalla, in

quibus furari **otium** potui, exercitus defessusque sum, sed **modica ex his eaque sola accepi, quae aut** ingenia prompta expeditaque | ad honestae **eruditionis** cupidinem utiliumque **artium** contemplationem | celeri facilique compendio ducerent **aut** homines aliis iam vitae negotiis occupatos a turpi certe agrestique rerum atque verborum imperitia vindicarent.

XIII. Quod erunt autem in his commentariis pauca quaedam scrupulosa et anxiosa vel **ex grammatica vel ex dialectica vel etiam ex geometrica**, quodque erunt item paucula remotiora **super augurio iure et pontificio**, non oportet ea defugere quasi aut cognita non utilia aut perceptu difficilia. Non enim fecimus altos nimis et obscuros in his rebus quaestionum sinus, sed primitias quasdam et **quasi libamenta ingenuarum* artium** dedimus, quae virum civiliter eruditum neque audisse umquam neque attigisse, si non inutile, at quidem certe indecorum est.

XVI. Quae porro nova sibi ignotaque offenderint, aequum esse puto, ut sine vano obtrectatu considerent, an minutae istae admonitiones et paucillulae nequaquam tamen sint vel ad alendum studium vescae vel ad oblectandum fovendumque animum frigidae, sed eius **seminis** generisque sint, ex quo facile adolescant **aut ingenia hominum vegetiora aut memoria adminiculatio aut oratio sollertior aut sermo incorruptior aut delectatio in otio atque in ludo liberalior**.

XVII. Quae autem parum plana videbuntur aut minus plena instructaque, petimus, inquam, ut ea non docendi magis quam admonendi gratia scripta existiment et quasi demonstratione vestigiorum contenti **persequantur ea post, si libebit, vel libris repertis vel magistris**.

XVIII. Quae vero putaverint reprehendenda, his, si audebunt, succenseant, unde ea nos accepimus; sed enim, quae aliter apud alium scripta legerint, ne iam statim temere obstrepant, sed **et rationes rerum et auctoritates hominum pensitent, quos illi quosque nos secuti sumus**.

XIX. Erit autem id longe optimum, ut qui **in lectitando, percontando, scribendo, commentando** numquam voluptates, numquam **labores** ceperunt, nullas hoc genus **vigilias vigilarunt** neque ullis inter eiusdem Musae **aemulos certationibus disceptationibusque elimati sunt***, sed intemperiarum negotiorumque pleni sunt, abeant a noctibus his procul atque alia sibi oblectamenta quaerant. [...]

XXII. Volumina commentariorum ad hunc diem viginti iam facta sunt.

XXIII. Quantum autem vitae mihi deinceps deum voluntate erit quantumque a tuenda re familiari procurandoque cultu liberorum meorum dabitur otium, ea omnia subsiciva et subsecundaria tempora ad colligendas huiusce modi memoriarum delectatiunculas conferam. [...]

XXV. **Capita rerum**, quae **cuique commentario** insunt, exposuimus hic universa, ut iam statim declaretur, quid quo in libro quaeri inveniri que possit.